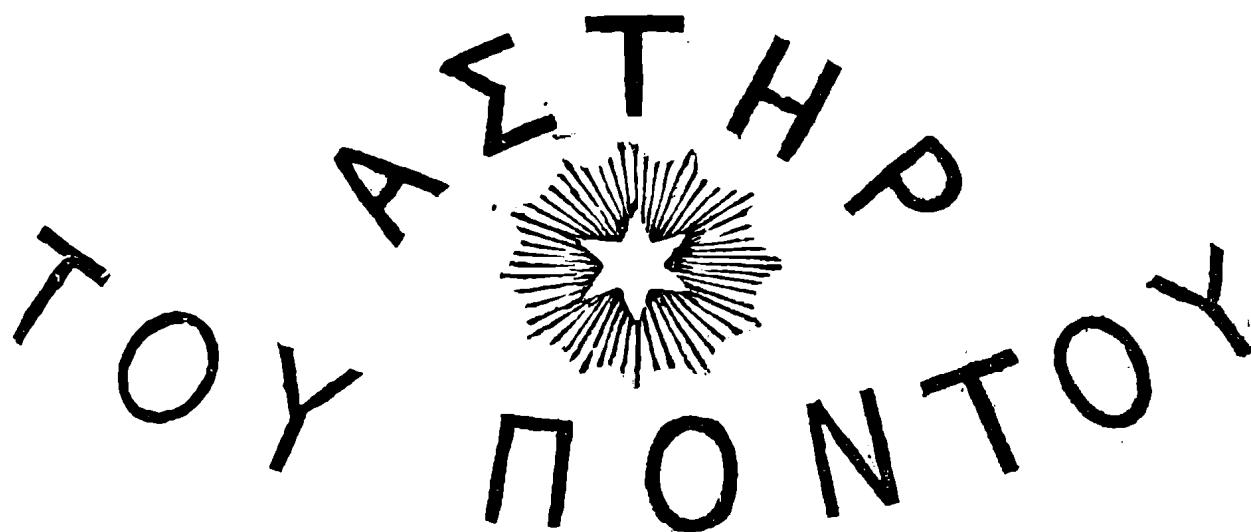

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Ἡ κατ' οἶκον ἀγωγή τῶν νηπίων.

(Συνέχεια)

Ἡ συναναστροφή εἶνε σπουδαιότατον πρᾶγμα ὡς πρὸς τὴν καλὴν ἢ κακὴν ἀγωγήν τῶν παιδίων· διότι συνήθως ὁ ἄνθρωπος ὁμοιάζει ἐκείνους, μὲ τοὺς ὁποίους συχνὰ συναναστρέφεται. Ἡ διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ κατὰστασις ἐκείνων, μὲ τοὺς ὁποίους συναναστρέφεται τις, ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν αὐτοῦ. Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ μορφωθῇ ὡς πρέπει, ὅταν συναναστρέφεται μὲ ἀνθρώπους ἀπαιδεύτους καὶ κακοήθεις· ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀφομοιωθῇ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἂν ἀκόμη προηγουμένως ἦτο καλῶς μεμορφωμένος τὰ ἦθη. Διὸ καὶ οἱ ἀργαῖοι ἔλεγον· « Εἰ γὰρ ὧ παροι-

κήσεις, ὑποσκάζειν μαθήσῃ, » καὶ « Φθείρουσιν ἦθη χρήσθ' ὁμιλίας κακαί ».

Αἴτιον δὲ τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς τῆς συναναστροφῆς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδίων εἶνε ἡ ἔξις. Φυσικὰ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν κάμνῃ τι πολλὰς φορὰς, τὸ συνηθίζει καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ κάμνῃ πάλιν καὶ πάλιν τὸ ἴδιον, καὶ οὕτε σκέπτεται πολὺ ἂν πρέπει νὰ τὸ κάμνῃ ἢ ὄχι, οὕτε δυσσαρεστεῖται δι' αὐτὸ, ἀλλὰ μάλιστα αἰσθάνεται κάποιαν εὐχαρίστησιν· δυσσαρεστεῖται δὲ, ὅταν ἀναγκασθῇ νὰ πράξῃ ἄλλο τι, παρὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐσυνήθισε. Δὲν εἶνε ἀνάγκη πρὸς ἀπόδειξιν τούτου νὰ φέρωμεν παραδείγματα, διότι καθεὶς τὸ παρατηρεῖ πολλάκις εἰς τὸν ἑαυτόν του. Διὰ τοῦτο ὅταν κανεὶς, ἔχων καλὴν ἀνατροφὴν, ἀναγκασθῇ ὅπωςδὴποτε νὰ συναναστρέφεται μὲ ἄλλους κακῶς ἀνα-

τεθραμμένους, ἐνῷ κατ' ἀρχὰς πᾶσα ἀνθήτικος πράξις καὶ πᾶς ἀνθήτικος λόγος προξενεῖ εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν καὶ δυσαρέσκειαν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον δὲν τοῦ προξενοῦν πλέον ἐντύπωσιν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ συνηθίζει καὶ αὐτὸς νὰ λέγῃ καὶ νὰ κάμνῃ παρόμοια.

Εἶνε ἀνάγκη λοιπὸν νὰ δοθῇ μεγάλη προσοχὴ εἰς τὴν συναναστροφὴν τῶν παιδίων καὶ ἀπὸ τῆς κατωτάτης μάλιστα ἡλικίας, ὅπως μὴ ἀποκτῶσι κακὰς ἔξεις, αἱ ὁποῖαι ἡμποροῦν νὰ τὰ ἐμποδίζουσιν ἔπειτα εἰς τὴν λοιπὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἠθικὴν ἀγωγὴν.

Ἀποροῦμεν, πῶς μερικοὶ γονεῖς, καὶ μάλιστα μητέρες, ἀφίνουν τὰ μικρὰ παιδία τῶν νὰ τρέχουσιν εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ συναναστρέφονται μὲ ὅποιάδηποτε ἄλλα παιδία, ἐνῷ ἡξεύρουν καλῶς ὅτι μανθάνουν ἀπὸ αὐτὰ κακὰ λόγια καὶ κακὰς πράξεις. Εἶνε φρικτὸν πρᾶγμα νὰ ἀκούῃ κανεὶς μικρὰ παιδάκια νὰ λέγουν ἀχρεῖα λόγια καὶ βλασφημίας, ὅποια ἀκούουσιν νὰ λέγουν ἄλλα μεγαλότερα παιδία τοῦ δρόμου. Ποῖοι γονεῖς ἡμποροῦν νὰ ἀρνήθουν ὅτι ἤκουσαν πολλάκις ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδάκια τῶν τοιαῦτα λόγια καὶ ὅτι τὰ ἐπέπληξαν δι' αὐτό; Ὑπάρχουσιν μάλιστα καὶ μερικαὶ μητέρες, αἱ ὁποῖαι κτυποῦν φοβερὰ τὰ μικρὰ παιδία τῶν, διὰ νὰ μὴ λέγουν τοιαῦτά λόγια. Τὰ κτυπήματα αὐτὰ ἁρμόζουσιν καλότερα εἰς τὰς μητέρας· διότι ἀντὶ νὰ φροντίζουσιν νὰ φυλάτ-

τουν πλησίον τῶν τὰ παιδάκια, τὰ ἀφίνουν εἰς τοὺς δρόμους διὰ νὰ τὰ ξεφορτωθοῦν. Καὶ ἔμως πεῖτοι γονεῖς δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ γείνουν καλὰ τὰ παιδία τῶν; Ἀλλὰ τὸ καλὸν χρειάζεται κόπον· καὶ ὅσαι μητέρες θέλουν νὰ γείνουν καλὰ τὰ παιδία τῶν, πρέπει νὰ καταβάλλουσιν πολλοὺς κόπους εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς συναναστροφῆς τῶν καθὼς καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἀνατροφὴν.

Ἡ κακὴ συναναστροφὴ κάμνῃ τὰ παιδία νὰ λέγουν αἰσχρὰ λόγια, νὰ καταγίνωνται εἰς κακὰ παιγνίδια καὶ αἰσχρὰ ἔργα, νὰ ἀποστρέφονται τὴν ἐργασίαν, νὰ μὴ ἐντρέπωνται, νὰ γείνουν ἀπειθῇ εἰς τοὺς γονεῖς τῶν κτλ. κτλ. Ὅλα αὐτὰ εἶνε κακὰ καὶ βλάπτουν τὰ παιδία ὅσον ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ, διότι θὰ τὰ ἐμποδίζουσιν πολὺ εἰς τὸ νὰ ἐκπαιδεύωνται κατὸ πιν καὶ ἀνατρέφωνται ὡς πρέπει.

Ἄς φροντίσουσιν λοιπὸν οἱ γονεῖς καλότερα περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῶν, ἂν τὰ ἀγαποῦν. Νὰ μὴ ἀφίνουν αὐτὰ νὰ τρέχουσιν εἰς τοὺς δρόμους, ἀλλὰ νὰ τὰ φυλάττουν μέσα εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκεῖ ἄς ἐργάζωνται, ἄς διδάσκωνται ὑπὸ τῶν γονέων καὶ ἄς παίζουν πᾶν τότε ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν. Ἐὰν δὲ τύχῃ νὰ τὰ στείλουν πούθενά, πρέπει νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀμέσως.

Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ μὴ συναναστρέφονται τὰ παιδία μιᾶς οἰκογενείας μετ' ἄλλα. Ἐξ ἐναντίας ἐν μέσον διὰ

τὴν καλὴν ἀνατροφὴν εἶνε καὶ ἡ συν-
 αναστροφή. Ἀλλὰ πρέπει οἱ γονεῖς
 νὰ σκεφθῶσι καλῶς ποίας συγγενοῦς
 ἢ φιλικῆς οἰκογενείας τὰ παῖδια εἶνε
 καλὰ, δὲν λέγουν κακὰ λόγια καὶ δὲν
 εἶνε ὀκνηρὰ καὶ ἀπειθῆ, καὶ μὲ ἐκεῖ-
 να νὰ βάλλουν τὰ ἰδικά των νὰ συν-
 αναστρέφονται καὶ νὰ παίζουν, ὅχι
 ὅμως εἰς τοὺς δρόμους, ἀλλ' ἐντὸς
 τῆς οἰκίας, ἐν τῇ αὐλῇ, ὑπὸ τὴν ἐπι-
 τήρησιν τῶν γονέων.

Συμβουλευόμεν λοιπὸν εἰς τοὺς
 γονεῖς νὰ σκεφθῶσι καλότερον περὶ τῆς
 ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των· νὰ ἔλθουν
 εἰς συνεννόησιν μὲ τοὺς γονεῖς ἄλλης
 συγγενοῦς ἢ φιλικῆς οἰκογενείας, τῆς
 ὁποίας τὰ παῖδια εἶνε καλὰ καὶ φρό-
 νιμα, καὶ νὰ δίδουν πολλὴν προσο-
 χὴν εἰς τὰ τέκνα των. Νὰ ἀνταμω-
 θοῦν τὰ παῖδια εἰς τὴν οἰκίαν τῆς
 μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης οἰκογενείας καὶ
 ἐκεῖ νὰ παίζουν, νὰ περνοῦν τὸν και-
 ρὸν των, ἐνῷ ἡ οἰκοδέσποινα ἐπιτη-
 ρεῖ καὶ συμβουλεύει αὐτά.

Φροντίσατε, γονεῖς, περὶ τῆς καλῆς
 συναναστροφῆς τῶν τέκνων σας, ἀ-
 κολουθοῦντες τὰς συμβουλάς ταύτας,
 καὶ ἔστε βέβαιοι ὅτι θὰ γείνουν τοιαῦ-
 τα, ὅποια ἐπιθυμεῖτε.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ι. Π.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἰδιωτικὸς βίος τῶν ἀρχαίων

Ἑλλήνων (Συνέχεια)

Περὶ τροφῶν.

Ἡ κυρία τροφή τῶν ἀρχαίων Ἑλ-
 λήνων ἦτο ὁ ἄρτος, ὁ ὁποῖος κα-
 τεσκευάζετο ἐκ σίτου ἢ κριθῶν, καὶ
 ἐπεκαλεῖτο ζυμίτης μὲν, ὅτε ἦ-
 το ἐνζυμος καὶ ἐψήνετο ἐν κριθάνοις,
 ἄζυμος δὲ ἡ σποδίτης, ὅτε
 κατεσκευάζετο ἄνευ ζύμης καὶ ἐψή-
 νετο ἐπ' ἀνθρακιᾶς. Πᾶν δὲ μετὰ τοῦ
 ἄρτου προσφάγιον ἐλέγετο ὑπὸ τῶν
 ἀρχαίων ψον καὶ συνίστατο εἰς
 κρέατα, λαχανικά, ἰχθῦς καὶ ὀπωρι-
 κά. Ποτὸν δὲ πλὴν τοῦ ὕδατος εἶχον
 τὸ γάλα καὶ τὸν οἶνον.

Ἦσθιον δὲ οἱ ἀρχαῖοι τρεῖς τῆς ἡ-
 μέρας, τὴν πρωίαν, τὴν μεσημβρίαν
 καὶ τὴν ἑσπέραν. Καὶ τὴν μὲν πρωίαν
 ἦσθιον ὀλίγον ἄρτον βεβρεγμένον ἐν
 ὀλίγῳ ἀκράτῳ οἴνῳ· διὰ τοῦτο καὶ ἡ
 πρωϊνὴ τροφή αὐτῶν ἐλέγετο ἀκρά-
 τισμα· τὴν δὲ μεσημβρίαν ἦσθιον
 μαγεῖρευμα, ὅπερ ἐλέγετο ἄριστον·
 τὴν δὲ ἑσπέραν ἐλάμβανον τὴν κυρι-
 ωτέραν τροφήν, ἣτις ἐλέγετο δεῖ-
 πνος.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν λιτό-
 τατοι περὶ τὸν καθημερινὸν δειπνον·
 διὸ καὶ μικροτράπεζοι καὶ
 φυλλοτρωγες ἐπωνομάζοντο.
 Τὸ δὲ ἀττικὴ ρῶς ζῆν ἐσή-
 μαινε μετ' εὐτελείας καὶ λιτότητος.

διάγειν, καθὼς τούναντιον Σικελική τράπεζα ἐδήλου πολυτελῆ δεῖπνον.

Δειπνοῦντες δ' οἱ ἀρχαῖοι ἐκάθηντο ἐπὶ δίφρων περὶ τὴν τράπεζαν· ἐνίοτε ὁμῶς κατέκειντο ἐπὶ κλίνης ἀνά δύο καὶ εἶχον μεταξὺ αὐτῶν τὰ παρατιθέμενα ἐδέσματα. Τοῦτο δ' ἐκαλεῖτο ἐπ' ἀγκῶνος δεῖπνεῖν· διότι κατακλινόμενοι ἐπὶ προσκεφαλαίων καὶ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἀγκῶνος στηριζόμενοι ἐδείπνουν. Ἡ συνήθεια αὕτη ἔγεινε κατ' ὀλίγον κοινωτέρα ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ τρυφηλοῦ βίου.

Πρὶν δὲ ἐπὶ δεῖπνον κατακλιθῶσιν οἱ ἀρχαῖοι, οἱ δοῦλοι αὐτῶν ὑπέλυον τὰ ὑποδήματα καὶ ἐνιπτον τοὺς πόδος αὐτῶν καὶ τὰς χεῖρας. Ἐκ τούτου δὲ προέκυψεν ἡ φράσις ὑπολύειν καὶ ἀπονίζειν.

Ἐκ τῶν τραπεζικῶν δὲ σκευῶν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὸ κοχλιάριον, ὅπερ καὶ μιστύλη καὶ μύστρον καὶ γλώσσα ἐλέγετο, καὶ πινάκια ποικίλα· ἀλλὰ τραπεζομάνδηλα καὶ χειρόμακτρα καὶ μαχαίρια καὶ πηρόνια δὲν εἶχον. Συνήθιζον δὲ νὰ σπογγίζωσι τὰς χεῖρας τῶν μὲ τὸ ἀπαλὸν μέρος τοῦ ἄρτου, ὅπερ ὡς ἐκ τούτου ἐκαλεῖτο ἀπομαγδαλία ἐκ τοῦ ῥήματος ἀπομάσσομαι, ἤτοι σπογγίζομαι.

Τὰ δὲ κατὰ τὸν δεῖπνον παρατιθέμενα φαγήματα ἦσαν ὀλίγα καὶ ἀπλᾶ συνήθως. Καὶ ζωμὸς μὲν ἐγένε-

το ἐξ ἀλφίτων, δηλ. χονδραλεσμένων κριθίνων ἀλεύρων ἢ ἐξ ἀλεύρων σίτου καὶ ἐκαλεῖτο μάζα. Προσφάγια δὲ εἶχον κρόμυα, σκόρδα καὶ τὰ παρόμοια, προσέτι δὲ τυρὸν καὶ ἰλαίας. Αἱ δὲ ἐλάται ὡς ἐκ τῆς διαφόρου παρασκευῆς αὐτῶν ἐπεκαλοῦντο δρυπέτεις, ἀλμάδες, κολυμβάδες, θλασταί. Ὡς μαγείρευμα δὲ εἶχον τὴν φακὴν, τοὺς κυάμους καὶ τὰ ἄλλα δσπρία· πρὸς δὲ τούτοις κρέατα ἐξ ἀπάντων τῶν ἐδωδίων ζώων. Τελευταῖον ὡς ἐξαιρετὸν ὄψον ἐθεωρήθησαν οἱ ἰχθύς, διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ οὗτοι ἰδίως ἐκλήθησαν ὀψάρια. Τοὺς ἰχθύς ἡγάπων οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἀριστοὺς καὶ μάλιστα τὰς ἀφύας, δηλ. σαρδέλας, ἔτι δὲ τεταριχευμένους.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον καὶ τὰ λεγόμενα λουκάνικα (σουτσούκια), τὰ ὁποῖα ὠνόμαζον ἀλλαντας, καὶ τὰ παραγεμιστὰ ἔντερα, τὰ ὁποῖα ἔλεγον χορδάς.

Πρὸς καρύκευσιν δὲ τῶν φαγημάτων μετεχειρίζοντο τὸ ἐλαιον, τὸ ὄξος, τοὺς λεπτοὺς ἄλας, τὸ πέπερι, τοὺς σησάμους, τὴν κεκομμένην σταφίδα, τὸ μάραθρον, τὸ ἄνηθον, τὸ τευτλίον, τὸ θρίον, τὸ ὀρίγανον καὶ ἄλλα πολλὰ, δι' ὧν ἡ μαγειρικὴ τέχνη «ἀποδίδωσι, κατὰ τὸν Πλάτωνα, τοῖς ὄψοις τὰ ἡδύσματα». Ὡς ὀρεκτικὸν δὲ εἶχον καὶ τὴν σκοροδάλμην,

δηλ. σκορδαλιάν, καὶ τὸ ἔτνος, ὁ-
περ κατεσκευάζετο ἐκ κυάμων ἢ πίσ-
σων (πιζελίων), καὶ ἄλλα εἶδη καρυ-
κευμάτων, τὰ ὅποια ἦσαν καθὼς αἰ-
σημεριναὶ σάλτσαις καὶ ἐκαλοῦντο
ἐμβάμματα.

Θ. Γ.

ΦΥΣΙΚΑ

Περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ Παντός.

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τὸν σχηματισμὸν τῶν ἡλίων καὶ
τῶν πλανητῶν καὶ τὴν κίνησιν αὐ-
τῶν διηύθυνε καὶ διευθύνει ἡ ἑλκτική
δύναμις, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἔθηκεν ἐν
τῇ ὕλῃ.

Εἶδομεν ὅτι εἰς τὸ κέντρον ἐκάστου
ἀρχικοῦ ρεύματος τῆς ὕλης, κινου-
μένης κυκλικῶς, κατὰ πρῶτον ἐσχη-
ματίσθη ὑγρὰ σφαῖρα, τῆς ὁποίας ἡ
ἑλκτική δύναμις ἐγένετο τόσον μεγα-
λιτέρα, ὅσον ηὔξανε κατ' ὄγκον ἡ
σφαῖρα. Ἡ κεντρικὴ σφαῖρα εἴλκε
πρὸς ἑαυτὴν τὴν περίξ ὕλην· καὶ ἐν ᾧ
κατ' ἀρχὰς ἡ ἑλκτικὴ αὐτῆς δύνα-
μις ἐφθάνεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, κα-
τ' ὀλίγον, αὐξηθέντος τοῦ ὅγκου τῆς
σφαίρας, ἐφθασεν εἰς τὴν ἀπόστασιν,
ὥστε εἴλκε πᾶσαν τὴν ὕλην τοῦ περίξ
ρεύματος. Ὅτε δὲ ἤρχισαν νὰ σχη-
ματίζωνται αἱ λοιπαὶ ὑγρά σφαῖραι,
αὗται ἐξηκολούθουν νὰ ἑλκωνται ὑπὸ
τῆς κεντρικῆς. Ἐπειδὴ δὲ τότε αἱ
σφαῖραι αὗται δὲν εὑρίσκον πλέον ἐ-
ξωτερικὴν ὥθησιν καὶ ἀντίστασιν ὑπὸ

ἄλλης ὕλης, ἥτις νὰ ἡνάγκαζεν αὐτάς
νὰ κινῶνται καμπυλογράμμως, ἦτο
κυκλικῶς, διὰ τοῦτο ἤθελον νὰ κι-
νῶνται κατὰ τινὰ διεύθυνσιν, κατ' εὐ-
θεῖαν γραμμὴν, συμφώνως πρὸς τοὺς
περὶ τῆς ἀδρανείας τῆς ὕλης νόμους.
Ἀλλ' ἡ κεντρικὴ σφαῖρα εἴλκεν ἤδη
αὐτάς καὶ δὲν ἄφινε νὰ ἀπομακρυν-
θῶσι, κινουσα αὐτάς περὶ ἑαυτήν.
Ἀλλ' ἐκ τῆς κυκλικῆς ταύτης κι-
νήσεως ἐγεννᾶτο εἰς τὰς περίξ σφαί-
ρας ἡ κεντρόφυξ δυνάμεις, ἡ ὁποία
ἐβίαζεν αὐτάς νὰ ἀπομακρυνθῶσι τοῦ
κέντρου, καὶ τόσον περισσότερον, ὅσον
περίσσοτέρα ἦτο ἡ ἑλκτικὴ δύναμις
τῆς κεντρικῆς σφαίρας. Διὰ τοῦτο
λοιπὸν, ἐπειδὴ ἡ κεντρόφυξ δύναμις
ἦτο πάντοτε ἴση πρὸς τὴν ἑλκτι-
κὴν δύναμιν τῆς κεντρικῆς σφαίρας,
αἱ περίξ σφαῖραι, ἀκολουθοῦσαι τὴν
μέσσην ὁδὸν, ἐξηκολούθουν νὰ κινῶν-
ται περὶ τὴν σφαῖραν ἐκείνην. Τὸ αὐ-
τὸ συνέβη καὶ εἰς αὐτάς τὰς περίξ
ὕγρὰς σφαῖρας. Καὶ αὗται εἴλκον τὴν
περίξ ὕλην περὶ ἑαυτάς καὶ ἀκόμη ὅ-
τε ἡ περίξ ὕλη ἤρχισε νὰ σχηματίζῃ
ἄλλας ὑγρὰς σφαῖρας, τοὺς ὕστερον
πλανήτας, οἱ ὅποιοι διὰ τοὺς αὐτοὺς
λόγους ἐξηκολούθησαν νὰ κινῶνται
περὶ τὰς δευτέρας ἐκείνας σφαῖρας,
περὶ τὰς ὁποίας ἐσχηματίσθησαν. Τὸ
αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὰς τριτευούσας
σφαῖρας, αἱ ὁποῖαι εἴλκον ἐπίσης τὴν
περίξ ὕλην περὶ ἑαυτάς καὶ κατόπιν
τὰς νέας σφαῖρας, τοὺς δορυφόρους,
οἱ ὅποιοι διὰ τοὺς αὐτοὺς πάλιν λό-

γους ἐξηκολούθησαν νὰ κινῶνται περὶ τὰς τριτευούσας σφαῖρας, περὶ τὰς ὁποίας ἐσχηματίσθησαν. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν πᾶσαι αἱ σφαῖραι, αἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχικοῦ ρεύματος σχηματισθεῖσαι, συνεκρατοῦντο καὶ συγκρατοῦνται μέχρι σήμερον διὰ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως, ἥτοι τῆς βαρύτητος, καὶ κινοῦνται κανονικῶς τὴν κυκλικὴν αὐτῶν κίνησιν.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐκάστοτε σχηματιζόμεναι σφαῖραι εἴλκον περὶ ἑαυτὰς τὴν περίξ ὕλην, ἥ ὁποία ἠκολούθει αὐτὰς κατὰ τὴν κίνησίν των, διὰ τοῦτο, ὅτε ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται αἱ δευτερεύουσαι σφαῖραι περὶ τὴν κεντρικὴν σφαῖραν, ἥ περὶ αὐτὰς ὕλη ἐλκομένη ὑπὸ τῶν σφαιρῶν τούτων ἐπλησίαζε πρὸς αὐτὰς, καὶ κινουμένη μετ' αὐτῶν ἠκολούθει σχηματίζουσα μακρὰν ζώνην κυκλικήν. Τοιοῦτοτρόπως δὲ περὶ τὴν κεντρικὴν σφαῖραν ἐσχηματίσθησαν ἐνωρὶς πολλαὶ ζῶναι ὕλης, ἀκολουθούσης τὰς περὶ αὐτὴν σχηματιζόμενας σφαῖρας. Ὅτε δὲ αἱ δευτερεύουσαι σφαῖραι ἔλαβον ἀρκετὸν ὄγκον, ἥ ἀκολουθοῦσα αὐτὰς ὕλη συνεμαζεύθη περὶ αὐτὰς καὶ ἔπειτα ἤρχισε νὰ σχηματίζῃ περίξ τὰς τριτευούσας σφαῖρας. Τότε ἐσχηματίσθησαν καὶ περὶ τὰς δευτερευούσας σφαῖρας πολλαὶ ζῶναι ὕλης, ἀκολουθούσης τὰς σχηματιζόμενας τριτευούσας σφαῖρας. Τὸ αὐτὸ ἔπειτα συνέβη καὶ περὶ τὰς τριτευούσας σφαῖρας, ὅτε ἡ ὕλη συνεμαζεύθη

περὶ αὐτὰς καὶ ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται οἱ δορυφόροι.

Εἶπομεν ὅτι ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι ἡ ἄφθονος ὕλη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχημάτισε μέγιστα κυκλικὰ ρεύματα ὕλης καὶ ὅτι εἰς ἕκαστον ρεῦμα ἐσχηματίσθησαν εἰς κεντρικὸς ἥλιος καὶ περὶ αὐτὸν ἄλλοι ἥλιοι καὶ περὶ αὐτοὺς οἱ πλανῆται καὶ περὶ τούτους οἱ δορυφόροι. Ἦδη παρατηροῦμεν ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι φαίνονται εἰς τὸν οὐρανὸν, ἀνήκουσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀρχικὸν ρεῦμα ὕλης. Τὸ μέγιστον νεφέλωμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὁποῖον περιβάλλει πανταχόθεν τὴν γῆν ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν καὶ ὀνομάζεται Γαλαξίας, καὶ τὸ ὁποῖον σύγκειται ἀπὸ ἀπειραρίθμους ἀστέρων, τὸ νεφέλωμα τοῦτο ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐν ρεῦμα ὕλης παμμέγιστον. Εἰς τὸ νεφέλωμα τοῦτο ἀνήκουσι καὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἄλλοι ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς καὶ ὁ ἡμέτερος ἥλιος μετὰ τοὺς πλανήτας του. Ἀπειράριθμοι ἥλιοι ἀνήκουσιν εἰς τὸν Γαλαξίαν τοῦτον καὶ ἕκαστος τῶν ἡλίων τούτων ἔχει περὶ ἑαυτὸν τίς οἶδε πόσους πλανήτας. Εἰς τὸν οὐρανὸν παρατηροῦνται καὶ ἄλλα νεφελώματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα ἀνήκουσιν εἰς τὸν Γαλαξίαν, ὀλίγα δὲ μόνον ἀνήκουσιν εἰς ἄλλα ἀρχικὰ ρεύματα ὕλης, μακρὰν τοῦ ἡμέτερου Γαλαξίου. Ὀλίγιστοι λοιπὸν ἐκ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων ἀστέρων ἀνήκουσιν εἰς ξένα συστήματα ἡλίων. Δὲν πρέπει νὰ νομίσῃ τις ὅτι ὁ

σχηματισμὸς τῆς ὕλης ἐκάστου ρεύματος, ἐκάστου συστήματος ἡλίων, ἔλαβεν ἤδη πέρασ. Δὲν πρέπει δηλ. νὰ νομίσωμεν ὅτι ὁ κόσμος ἐμορφώθη πλέον ὅπως ἐπρόκειτο νὰ μορφωθῇ καὶ δὲν συμβαίνει πλέον περαιτέρω μεταβολὴ εἰς τὰ οὐράνια σώματα. Τοῦναντίον πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὰ πάντα ἐν τῇ φύτει ἀλλοιοῦνται καὶ μεταβάλλονται, καὶ ἀενάως συμβαίνει γέννησις καὶ φθορά. Ἄς παρατηρήσωμεν τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα καὶ ἃς ἴδωμεν εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται. Ἐν πρώτοις βλέπομεν τοὺς κομήτας νὰ κινοῦνται περὶ τὸν ἥλιον ἔχοντες ὀπισθὲν τῶν μακρὰν οὐράν. Ἄν καὶ πολλὰς γνώμας ἔχουσιν οἱ Ἀστρονόμοι περὶ τῆς οὐραίας τῶν κομητῶν, ἐν τούτοις θεωρεῖται ἤδη βέβαιον, ὅτι αὕτη εἶνε ὕλη, ἡ ὁποία περικαλύπτει τὸν κομήτην· καὶ ἐπειδὴ οὗτος κινεῖται ταχέως, ἡ περισσotέρα ὕλη ἀκολουθεῖ αὐτόν. Θεωροῦσι λοιπὸν ἤδη τὸν κομήτην ὡς πλανήτην εὐρίσκόμενον ἐν τῷ σχηματίζεσθαι. — Ὁ πλανήτης Κρόνος ἔχει περὶ ἑαυτὸν τρεῖς δακτυλίους, δηλ. ζώνας, ἀπὸ ὕλην, αἱ ὁποῖαι πρόκεινται νὰ σχηματίσουν δορυφόρους. — Ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῶν πλανητῶν ἐψύχθη καὶ ἐστερεοποιήθη, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑγρῶν μέχρι σήμερον σφαιρῶν, δηλ. τῶν ἡλίων, ὅλον ἐν ψύχεται καὶ κατ' ὀλίγον θὰ στερεοποιηθῇ. Ὡστε καὶ ὁ ἰδικὸς μας ἥλιος ἐπὶ τέλους θὰ ἀποσβεσθῇ. Τί θὰ πάθῃ τό-

τε ἡ γῆ, περὶ τούτου δὲν πρόκειται ἐνταῦθα. — Τῆς γῆς τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε ἀκόμη εἰς ὑγρὰν καὶ διάπυρον κατάστασιν, ὅλον ἐν δὲ ἐξακολουθεῖ νὰ ψύχεται, καὶ ὁ στερεὸς φλοιὸς γίνεται παχύτερος, ἀλλ' ἡ ψύξις αὕτη πολὺ βραδέως προβαίνει ἤδη. — Εἰς τὸν οὐρανὸν παρατηρεῖται ὅτι ἀστέρες τινὲς ἔλειψαν, καὶ ἄλλοι ἐσχηματίσθησαν. — Ἐκ πάντων λοιπὸν τούτων βλέπει τις ὅτι εἰς πάντα τὰ σώματα ὑπάρχει θάνατος καὶ γέννησις. Καὶ ἡ Γῆ μας μίαν φορὰν θὰ καταστραφῇ, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται, καὶ θὰ σχηματισθῶσιν ἄλλα οὐράνια σώματα ἐκ τῆς ὕλης αὐτῶν.

Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ μεταβολαὶ αὗται συνέβησαν μέχρι τοῦδε καὶ συμβαίνουν λίαν βραδέως καὶ ἀνεπαίσθητως. Ἀναρίθμητα ἔτη παρῆλθον μέχρι τοῦδε, ἕως νὰ σχηματισθῇ ὁ κόσμος ὅπως εἶνε, καὶ χιλιάδες αἰῶνων θὰ παρέλθουν ἕως οὗ ὁ ἥλιος ψυχρανθῇ ἢ ἡ Γῆ καταστραφῇ. Οὐδεμίαν δὲ μεταβολὴ γίνεται ἐν τῇ φύσει ἀτάκτως καὶ αἰφνιδίως, ἀλλὰ πάντα μεταβάλλονται ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ καὶ τάξει.

I. Π.

ΠΛΟΥΤΟΛΟΓΙΚΑ

Περὶ φιλοπονίας.

Εἴπομεν ὅτι τρία εἶναι τὰ στοι-

χειὰ τῆς παραγωγῆς, ἡ φύσις, ἡ ἐργασία καὶ τὰ κεφάλαια. Τί καλεῖται φύσις καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ φυσικοὶ νόμοι, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων παράγονται τὰ πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου χρήσιμα πράγματα, ἐξετάζει καὶ διδάσκει ἡ Φυσικὴ λεγομένη ἐπιστήμη. Ἐν δὲ τῷ ἡμετέρῳ Περιοδικῷ ἐπαρκὴς περὶ πάντων τούτων λόγος γίνεται ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἔπερ ἐπιγράφεται Φυσικά. Ὁθεν παραλείποντες ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ τὴν περὶ τούτων ἐξέτασιν, προβαίνομεν εἰς τὸν ὁρισμὸν τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου, ἢ φιλοπονίας, ἣτις εἶναι ἀναντιρρήτως τὸ κύριον ὄργανον τῆς παραγωγῆς, καὶ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ὄρων, καθ' οὓς ἡ φιλοπονία καθίσταται δραστηριωτέρα ἢ παραγωγικωτέρα. Καὶ λοιπὸν φιλοπονία καλεῖται ἡ καταβολὴ ἢ χρῆσις τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν ἡμῶν δυνάμεων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας ἢ παραγωγῆς χρησίμων πραγμάτων. Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ δὲ τούτου προκύπτει, ὅτι πᾶσα ἐνέργεια τῶν ἡμετέρων δυνάμεων δὲν λογίζεται φιλοπονία, ἀλλὰ μόνον ἡ γινομένη πρὸς παραγωγὴν χρησίμων πραγμάτων. Οἱ δὲ ὅροι, καθ' οὓς ἡ φιλοπονία καθίσταται παραγωγικωτέρα, εἶναι οἱ ἑξῆς· 1) νὰ βοηθῇται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, 2) νὰ γίνεται εὐστόχος καὶ ἑλλογος ἐφαρμογὴ τῶν διδαγμάτων τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰ πράγματα καὶ 3) τὰ βιομηχανικὰ ἔργα νὰ ἐκτελῶνται ὑπὸ νοη-

μόνων καὶ ἐπιδεξίων ἐργατῶν, οἵτινες καὶ νὰ ἐνδιαφέρωνται εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν παρ' αὐτῶν ἐκτελουμένων ἔργων, νὰ ζημιῶνται δὲ ἐκ τῆς ῥαθυμίας αὐτῶν. Δηλαδή ὁ γεωργὸς π. χ. ὅπως ἐπιτύχη ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν προϊόντων αὐτοῦ, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη γνώσεις ἱκανὰς ἐκ τῆς ἐπιστήμης, ἣτις καλεῖται Γεωπονία, τὰς γνώσεις δὲ ταύτας ἐλλόγως καὶ εὐστόχως νὰ ἐφαρμόζη κατὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ὡς βοηθοὺς δὲ αὐτοῦ νὰ ἐπιζητῇ νοήμονας καὶ ἐπιδεξίους ἐργάτας, τῶν ὁποίων νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν φιλοπονίαν καὶ δι' ἰδιαιτέρου κέρδους αὐξάνοντος ἢ ἐλαττουμένου ἀναλόγως τῆς εὐοδώσεως τοῦ ἔργου, εἰς τὸ ὅποιον προσλαμβάνονται καὶ οὗτοι ὡς βοηθοὶ καὶ συνεργάται. Τὰ αὐτὰ δύναται τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ παντὸς βιομηχάνου καὶ περὶ τοῦ ἐμπόρου. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον πόσον ἀναγκαία καὶ ἐπωφελὴς εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατασταθῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἱκανώτεροι εἰς τὰς ἐργασίας τὰς βιοποριστικὰς· διότι εἴπομεν, ὅτι καὶ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ βιομήχανος καὶ ὁ ἔμπορος πρὸς ἐπιτυχέστεραν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων των εἶναι ἀνάγκη νὰ βοηθῶνται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλ' ὁ ἀγράμματος καὶ ἀπαίδευτος πῶς ἡμπορεῖ νὰ ἐπωφεληται ἐκ τῶν διδαγμάτων τῆς ἐπιστήμης; Ὁ τοιοῦτος ἀναγκάζεται νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὰ ὀλίγα, ἀπερ' ἐξ ἀκοῆς ἢ ἐκ πείρας ἔμαθε, καὶ νὰ μὴ

προδεύη εύκόλως. Ἐν ᾧ ὁ ἐκπαιδευ-
θεις διὰ τῆς μελέτης τῶν ἀρμοδίων
καὶ καταλλήλων βιβλίων δύναται νὰ
ἐπαυξάνη πάντοτε καὶ τὰς εἰς τὸ ἐπάγ-
γελμα αὐτοῦ ἀναγκαίας γνώσεις καὶ
ταύτας βαθμηδὸν ἐφαρμόζων ἔτι μᾶλ-
λον παραγωγικὸς νὰ γίνεται καὶ οὕτω
νὰ μὴ μένη ἀείποτε στάσιμος, ἀλλὰ
βαθμηδὸν νὰ προσδεύη. Ἀλλὰ πρὸς τὸν
σκοπὸν τοῦτον βεβαίως εἶναι ἀναγκαία
καὶ ἡ ἐκδοσις τοιούτων βιβλίων· καὶ
ἐν μὲν τῇ Εὐρώπῃ ὑπάρχουσιν ἄφθονα,
παρ' ἡμῖν ἔμως δυστυχῶς σπανίζου-
σιν. Ἀλλ' ὁ πράγματι φιλομαθὴς θὰ
εὖρῃ ἐπὶ τέλους τὸ μέσον τοῦ νὰ προ-
μηθεύηται τὰ διὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐ-
τοῦ χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα βιβλία.
'Αλλ' ἐν τούτοις καὶ μόνη ἡ θεωρία,
δηλ. ἡ ἀπόκτησις γνώσεων χρησίμων
πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, δὲν ἀρκεῖ ὅπως
καταστήσῃ τὴν ἐργασίαν παραγωγι-
κωτέραν. Ἀπαιτεῖται πρὸς τούτοις
προθυμία καὶ προσοχὴ μεγάλη, ὅπως
αἱ ἀποκτηθεῖσαι γνώσεις ἐλλόγως καὶ
εὐστόχως ἐφαρμόζωνται· πρὸς τοῦτο
δὲ χρειάζεται σκέψις ὥριμος καὶ ἐξά-
σκησις μεγάλη καὶ φιλοπονία ἀοκνος
πρὸς τὴν καλὴν καὶ προσήκουσαν καὶ
τακτικὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀπαιτουμένων
πρὸς παραγωγὴν τῶν ἔργων μας. Ὅτι
δὲ ὅσον οἱ ὑπάλληλοι οἱ παραλαμβα-
νόμενοι ὡς βοηθοὶ καὶ συνεργάται ἡ-
μῶν εἶναι νοημονέστεροι καὶ ἐπιδέξιοι,
τόσον περισσότερον καὶ συντελοῦσιν
εἰς τὴν διευκόλυνσιν καὶ αὐξήσιν τῆς
ἡμετέρας παραγωγῆς, εἶναι ἐκτὸς πᾶ-

σης ἀμφιβολίας· θέλουσι δὲ οὗτοι δεί-
ξει εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ προθυμίαν
περισσότεραν, ὅταν ἐκ τῶν προτέρων
ἡξεύρωσιν ὅτι καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ αὐ-
τῶν θὰ εἶναι ἀνάλογος τῆς προθυμίας
τῶν. Ὅθεν ἀνάλογόν τι ἐκ τοῦ κέρδους
δέον νὰ ὀρισθῇ καὶ δι' αὐτούς.

Θ. Γ.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Ποντικὰ παραμύθια.

13. Ὁ Βροθακίτσ. (Συνέχεια)

†

(Τραπεζεύς)

Ὅ τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς· «Ἀοῦ-
τος ποὺ φαλαφᾶ τὴ θεαγατέρα μ' κάτ-
τρανὸς¹ ἄθρωπος ἐν· ἃς δὶγ' ἄτεν ἐκεῖ.
'Αλλοθίαν ἐποῖκαν σεράντα ἡμέρες
καὶ σεράντα νύχτας χαρὰν, καὶ ὄνταν
θὰ ἐστεφανούτουν ὁ Βροθακίτσ τοῦ βα-
σιλέα τὴ θεαγατέραν, ἔθηκεν ἄτον ὁ
γέρον ἅπᾶν σσ' ἕναν ὀλόχρυσον σινίν²
καὶ ἐκράνευ ἅτο ἅπᾶν στὸ κιφάλν ἅτ.
'Ἀστ' ἐγέντον ἡ χαρὰ καὶ ἐδόηθεν, ἔδα-
λανε τὴ νύφην καὶ τὸ Βροθακίτσ σσ' ἕ-
ναν ὅταν νὰ παρακοιμίζν ἅτς· Ἀσ-
σοῦ ἔπεσεν κά ἡ νύφε, ὁ Βροθακίτσ ἐ-
τσαντσαρέφεν στὴν πόρταν κιάν καὶ
ἔσυρεν τὴ σύρτεν. Ἡ νύφε, ἄστὴν ὠ-
ραν ντὸ ἔμαθεν πῶς θὰ δίγν' ἄτεν εἶ-
ναν βροθάκαν, ἔκλαιεν ἔκλαιεν καὶ ἔ-
τρωεν τὴν καρδίαν ἅτς, καὶ ἐκεῖνο τὸ

1. μέγας, ἐπίσημος, ἰσχυρὸς. — 2. (χάλ-
κινος) δίσκος.

Εράδον ντό θά ἐκεῖσαν κά, ἐτρόμαζεν ἀπὸ φόβου αὐτῆς· κέπεκεῖ, εἶδεν αὐτὸν πῶς ἔσυρεν τὴ σύρτεν, «'Ατσάπα' ντό πρᾶμαν ἔν αὐτο», εἶπεν. Ἀλλομῖαν ὁ Βροθακίτσ ἐξέγκεν ἀπὸ ἑνὸς ἀτ ἑνὸς φόρεμαν καὶ ἐγέντον ἑνὸς ὁλόχρυσον παλληκάρ, ἀπ' ἀδᾶ ἀκεῖ-
πάν, ἐλεάνες¹ νὰ ἐτέρνες αὐτὸν· καὶ ἡ νύφε ἄμον ντό εἶδεν αὐτὸν, ἀστὴ γα-
ράν αὐτῆς ἐπέταξεν. Ἀλλομῖαν ἔπεσεν κά κι' ὁ Βροθακίτσ· κι' ἀσσοῦ ἐρχίνε-
σαν νὰ συντῇ αἶνε, λέει αὐτὸν ἡ νύφε· «Πῶς ἔσουν βροθάκα καὶ ἐγένεσιν ἀ-
τώρα αἶκον παλληκάρ; Κρίμαν 'κ' ἔν-
στ' ἔσεν νὰ φαίνεσαι βροθάκα; Ἀλλο
μὴ γίνεσαι αἶκος, ὥς ἐλέπνε σε ἡ μάν-
να μ κι' ὁ κύρι μ καὶ χαίρουνταν». Εἶ-
πεν αὐτὸν κι' ὁ Βροθακίτσ· «Ἐγὼ ἔχω
ἑνὸς φόρεμαν, κι' ὄνταν φορῶ αὐτό, γί-
νουμε βροθάκα, κι' ἄμον ντ' ἐβγάλλ-
λ' αὐτό, γίνουμε αἶκος, ἄμον ντό ἐ-
λέπς με. Οὐς στ' ἐννέα ἡμέρες, τὴν
ἡμέραν θὰ φορῶ τὸ φόρεμα μ καὶ γί-
νουμε βροθάκα, καὶ τὴ νύχταν θὰ ἐ-
βγάλλ' αὐτό, καὶ στ' ἐννέα ἡμέρες ἀ-
πάν θὰ χάν' αὐτό. Ἀμα ὁρεάσον λές
αὐτό κανάν καὶ χάντς τὸ φόρεμα μ,
κι' ἂν 'κ' ἔν θὰ χάντς κ' ἐμέν.» Ἀτέ
παλ εἶπεν· «Χάσον· καμμίαν λέγ' αὐ-
τό;»

Τσῆ νύφες ἡ μάννα, ἡ βασίλισσα, ἡ
μάρσα, ἔλον τὴ νύχταν ἐνούνηζεν·
«'Ατσάπα ντό νὰ ἔν ἐκεῖνο ἡ βροθάκα,
τίναν ἐδώκαμε τὴ θεαγατέραν ἐμουν;»·

καὶ τὸν πινόν, ἄμον ντ' ἐμέρωσεν,
ἐσκῶθεν ἐφόρεσεν καὶ ἐπῆεν νὰ ἐλέπ-
τῇ θεαγατέραν αὐτῆς καὶ ὀρωτᾷ ἑν.
«Ὀνταν ἐπῆεν ἐκεῖ καὶ εἶδεν αὐτὸν χα-
ρεμέντσαν, ἐρώτεσεν αὐτὸν· «Ῥίζα μ,
γὰ πέ με, ντό πρᾶμαν ἔν ἀντρας ις;»
Ἀτέ 'κ' ἐλάλεσεν, κ' ἡ μάννα ἑν εἶ-
πεν αὐτὸν· «Γιατί 'κὶ λές μ' αὐτό καὶ
τρώγω τὴν καρδιά μ; πέ μ' αὐτό, ἂν
ἀγαπᾷς με.» Ἀτέ πα, ντό νὰ φτᾷ; εἶ-
πεν αὐτὸν· «Ἀέτσ κι' ἀέτσ· ἐκεῖνο ἡ
βροθάκα ἔν ἑνὸς ἐμμορφον παλληκάρ,
ἐλέπς αὐτό καὶ σασεύς· καὶ ἔχ ἑνὸς
φόρεμαν, καὶ φορεῖ αὐτό τὴν ἡμέραν
καὶ γίνεσαι βροθάκα.» Εἶπεν αὐτὸν
κ' ἡ μάννα ἑν· «Καὶ εὐς πότε, ρίζα
μ, θὰ γίνεσαι πάντα τὴν ἡμέραν βρο-
θάκα;» Ἀτέ παλ εἶπεν αὐτὸν· «Οὐς
στ' ἐννέα ἡμέρες, κέπεκεῖ θὰ χάν τὸ
φόρεμαν αὐτό καὶ ἄλλο 'κὶ θὰ γίνεσαι
βροθάκα.» Εἶπεν αὐτὸν κ' ἡ μάννα ἑν·
«Οὐς στ' ἐννέα ἡμέρες πῶς θὰ σύρο-
μ' αὐτό; ντό θὰ λέει ὁ κόσμος; Πῶς
θὰ λαλοῦμε σὰς σὸ ἑρτά², καὶ θὰ ἔρ-
ται νὰ ἐλέπν αὐτὸν ξαν βροθάκαν; Ἐ-
λα ὥς καίόμε τὸ φόρεμαν αὐτό.» — «Κὶ
γίνεσαι, εἶπεν ἡ θεαγατέρα ἑν· «Εἶπε
με: Ἀν χάντς τὸ φόρεμα μ, θὰ χάντς
κ' ἐμέν.» — «Ψέμματα εἶπε σε, ἐκόμ-
πωσε³ σε, εἶπεν ἡ μάννα ἑν· τιδὲν 'κὶ
παθάν· πῶς θὰ χᾶται; 'κὶ θὰ ἐπορεῖ
ἄλλο νὰ γίνεσαι βροθάκα· ἔλα ἄκσο
με καὶ ὥς καίομ' αὐτό.» Ἀτέ παλ ἔκ-
σεν αὐτὸν ἡ μάρσα, καὶ εἶπεν· «Καὶ

1. λ. τ. = ἀράγε. — 2. ἐλῶ (ἐλεῶ) =
εἶδομαι· ληπίζομαι.

1. ὑποφέρω. — 2. ἀντίχαρ, γινόμενη
μετὰ 7 ἡμέρας. — 3. ἠπάτησεν.

πῶς θὰ ἐφτάμε νὰ παίρουμε καὶ καί-
μ' αὐτοί;» Ἀτέ παλ εἶπεν· «Αὐρίον ἔρ-
χουμαι σύμπιρνα καὶ ἄρτομε τὸ φουρ-
νίν, καὶ ἐκεῖνος θὰ κοιμᾶται, παίρτς
τὸ φόρεμαν φέρτς αὐτο καὶ σύρομ' αὐτο
σὸ φουρνίν καὶ καίεται.» — «Καλὸν»
εἰπέν' ἡ Ἀτέ. Τὸν πιρνὸν ἔψαν τὸ φουρ-
νίν καὶ ἔσυραν τὸ φόρεμαν αὐτὸ ἀπὲς
καὶ ἐκάεν· καὶ ἄλλομίαν ἐγέντον¹ ἐμ-
προστά του ἐναν καπνὸς καὶ ἐξῆξεν
ἀπὸ καθενὸν καὶ σὸν οὐρανὸν, καὶ σίτ
ἐβγαίνεν, ἔλειεν. «Νὰ ὀφείδης χάλκινα
τσαρούχα καὶ σιδερένιον στουράκ² καὶ
γυρίεις σὸν κόσμον καὶ ἀραεὺς με·
καὶ ὄνταν γράσκουν³ τὰ τσαρούχα σ καὶ
τσακοῦται τὸ στουράκ σ, θὰ εὐρίκς
με.»

Ἡ νύφε ἄμον ντὸ ἔκσεν αὐτὸ τὸ λό-
γον, ἐχπαράεν. Ἀμὰν ἔτρεξεν στὸ
κρεβάτ νὰ τερῇ, καὶ ἄμον ντὸ εἶδεν πῶς
ἦτον ἐκεῖ, ἐλιγοθύμεσεν καὶ ἐγέντον
ξερὸν ξύλον. Ἡ μάννα ὅτς ἔτρεξεν ἀπὸ
πίσ αὐτς, καὶ ἄμον ντὸ εἶδεν αὐτὸν ἐλι-
γοθύμεσεν, ἐκχύσεν νερόν σὸν πρόσω-
πον αὐτς καὶ ἐπελιγοθυμέασεν αὐτὸν·
καὶ Ἀτέ ἄμον ντὸ ἐνοιξεν τ' ὀμμάτ' αὐ-
τς καὶ εἶδεν τὴ μάνναν αὐτς, εἶπεν·
«Ἀχ! μάννα, ντ' ἐποῖκες με!» Ἀλλο-
μίαν ἐποῖκεν χάλκινα τσαρούχα καὶ
σιδερένιον στουράκ καὶ ἐπῆρεν τὸ δρό-
μον καὶ πάει. Ἐπορπάτεσεν, ἐπορπά-
τεσεν, ἐγύρτσεν ὅλον τὸν κόσμον. Ἐ-
φτά χρόνεα ἐράευσεν τὸν ἄντραν αὐτς.

Σὸ ἐφτά χρόνεα ἀπάν, σίτ ἐδεα-

βαίνεν ἀστ' ἐναν ἔρημον τόπον, εἶ-
δεν ἐναν πεγάδ καὶ ἐκάτσεν στὸ γιάνν¹
ἀθε καικά, στ' ἐναν πέτραν ἀπάν. Ἀλ-
λομίαν ἔσκωπεν νὰ τερεῖ τὰ τσαρούχα
ὅτς, ἐτέρεσεν, ἐτρυπέθαν· κέπεκεῖ, ἐπῆεν
ν' ἀποκουμπίζ ἀπάν σὸ στουράκν αὐτς,
κράξ, ἐτσακῶθεν καὶ τὸ στουράκ.
«Δόξα σοι ὁ Θεός, εἶπεν· αὐτῶρα θὰ
εὐρίκ' αὐτον.» Ἀλλομίαν τερεῖ, ἔρθαν
δύο παιδία νὰ γοιμόννε ἐναν ὄκευος
νερόν. Ἀστοῦ ἐγόμωσαν αὐτο, εἶπεν
αὐτς· «Κατὶ δίτε με² καὶ πίνω ἀ-
π' αὐτοῦ ἀσσοῦ ὄκευος ἐναν νερόν; ἐκά-
γα ἀστὴ δὶψαν.» — «Κὶ γίνεται, εἶ-
παν· χολεάσκειται ἀφέντης ἐμουν.»
Ἀτέ παλ εἶπεν· «Ἐκεῖνος ντὸ νὰ ἐ-
ξέρ; δόστε με ὡς πίνω, ἐκεῖνος καὶ ἐ-
γροικᾷ ὅτο,» καὶ ἐκλαίεν. Ἀτά παλ
ἐπόνεσαν αὐτὸν, ἐδῶκαν αὐτὸν τὸ ὄκευος
νὰ πίν. Ἀτέ πα, σίτ ἔπινεν, κάπως ἐ-
ποῖκεν, ἐκρέμψεν ἀπὲς τὸ δαχτυλίδ³
αὐτς, καὶ τὰ παιδία καὶ εἶδανε· καὶ ἐπε-
κεῖ ἐκαλογόμωσεν καὶ ἐδῶκεν αὐτς τὸ
ὄκευος. Ἀλλομίαν ἐπῆγαν τὰ παιδία
στ' ὀσπίτ, καὶ ἄμον ντὸ εἶδεν αὐτς ἀφέν-
της αὐτὸν (αὐτὸς ἦτον ὁ Βροθακίτς),
εἶπεν αὐτς· «Ὅτ' ἔπιεν ἀπ' αὐτοῦ ἀσσοῦ
ὄκευος;» Τὰ παιδία ἐφόεθαν καὶ εἶ-
παν· «Εἷνας γυναῖκα ἐκλάψεν καὶ ἐ-
παρακάλεσε μας, καὶ ἐπόνεσα μ' αὐτὸν,
ἐδῶκαμ' αὐτὸν καὶ ἔπιεν.» Ἀτὸς πα
εἶπεν· «Δόστε με τὸ ὄκευος.» Ἐπῆ-
ρεν αὐτο, καὶ σίτ ἔπινεν, εἶδεν τὸ δα-
χτυλίδ ἀπὲς καὶ ἐγνώρτσεν αὐτο πῶς

1. ἔγεινεν, ἐράνη. — 2. βάρδος. — 3. οθεῖρονται.

1. λ. τ. = πλάγι. — 2. δὶσι δὲν μοι οἶ-
δετε = δότε μοι παρακαλῶ.

ἔτον τσῆ γυναικός αὐτ. «Τρέξτε, εἶπεν τὰ παιδιά, καὶ ἐπάρτε κ' ἐλάτε ἐκείνεν τῇ γυναικάν.» Ἀτοῖν ἐπῆγαν νὰ παίρν αὐτεν κ' ἔρχουνταν, καὶ ὁ Βροθακίτσ ἐπῆεν στὴ μάνναν αὐτ καὶ ἐπαρακάλεσεν αὐτεν. «Μάννα μάννα, εἰνας γυναῖκα φτωχέτσα κάθεται σὸ πεγάδ καικά, ἂν ἀγαπᾷς με, ἄς παίρομ' αὐτεν δούλαν, πονῶ αὐτεν.» Ἀτέ παλ εἶπεν. «Ἐ ἄς παίρομ' αὐτεν.» Ἀλλομίαν τὰ παιδιά ἔφεραν τῇ γυναικάν, καὶ ἄμον ντὸ εἶδαν τ' ἓναν τ' ἄλλο¹, ἐκλαψανε· καὶ εἶπεν ὁ Βροθακίτσ κρυφὰ τῇ γυναικάν αὐτ. «Ποῖσον ὑπομονήν, οὐς νὰ ἐργλυτένομε ἀπ' αὐτεν τῇ μάννα μ, καὶ πάμε δεσβαίνομε.» Ἡ μάννα ἔτ' ἔτονε μάϊτσα.

Ἡ μάρσα ἡ γυναῖκα τοῦ Βροθακίτσ ἐποῖνεν ὅλα τὰ δουλείας τοῦ ὀπιτί· καὶ μίαν καὶ μίαν² ἐκρυφουσντ'χαῖννεν μετὰ τὸ Βροθακίτσ. Τοῦ Βροθακίτσ ἡ μάννα ἐγροῖξεν πῶς ὁ γιὸς αὐτς ἀγαπᾷ αὐτεν, καὶ ἐπολέμανεν νὰ εὕρῃ αἰτίαν καὶ νὰ χάνει αὐτεν· γιατί θὰ ἐδοῦνεν αὐτον εἰνὸς ἀλλινὲς μάϊτσας κορίτσ.

Ἐναν ἡμέραν ἡ μάϊτσα ἐδῶκεν αὐτεν σεράντα τουσέκια³ καὶ σεράντα μαξιλάρεα καὶ εἶπεν αὐτεν. «Ἄμε ἐλίγωρα γόμωσον ἀτὰ φτοῦλτα⁴, καὶ ἂν κ' ἔν, θὰ τρώγω σε.» Ἀτέ πα κλαίει καὶ πᾶει κρύφα στὸ Βροθακίτσ. «Ἀέτσ καὶ ἄέτσ εἶπε με ἡ μάννα σ· πῶς νὰ ὀφτάγω;» Ἀτός παλ εἶπεν αὐτεν.

«Ἄμε ἀκεῖ στὸν κάμπον ἀπὲς καὶ κούξον καὶ πέ: Οὐμπαν πουλία εἴστιν, γιὰ τοῦ Μελεαζίρ τὸ χατίρ, ἀπ' ἓναν φτοῦλτον ροῦξτε.» Ἀτέ παλ ἐπῆρεν τὰ τουσέκια καὶ τὰ μαξιλάρεα καὶ ἐπῆεν ἐκεῖ στὸν κάμπον καὶ ἐκούξεν. «Οὐμπαν πουλία εἴστιν, γιὰ τοῦ Μελεαζίρ τὸ χατίρ, ἀπ' ἓναν φτοῦλτον ροῦξτε.» Ἀλλομίαν ἐγομῶθαν ἐκεῖ ὅλα τὰ πουλία τοῦ κοσμί καὶ πῖρ-
τὲν¹ ἔσκεπᾶεν οὐρανόν, καὶ ὅλα ἐρροῦξαν ἀπ' ἓναν φτοῦλτον καὶ ἐγένοντο ἓναν τρανόν κουμούλ² φτοῦλτα. Ἀτέ παλ ἐγόμωσεν τὰ τουσέκια καὶ τὰ μαξιλάρεα καὶ ἔφερεν ἀτὰ τὴν μάϊτσαν. Ἀτέ ἄμον ντὸ εἶδεν αὐτεν, εἶπεν αὐτεν. «Γιὰ μάϊτσα εἶσαι, γιὰ μάϊτσας θεαγατέρα, γιὰ ὁ γιὸς μ' ὁ Μελεαζίρτς δεαρμενεύ³ σε.» Ἐκεῖνε παλ εἶπεν. «Νὲ μάϊτσα εἶμαι, νὲ μάϊτσας θεαγατέρα, νὲ ὁ γιὸς ὁ Μελεαζίρτς δεαρμενεύ με.» Ἀέτσ ἐδεαρμενεύσεν αὐτεν ὁ Βροθακίτσ νὰ λείει.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

I. Π.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ANNA KAI EYΔOΞIA

ἡ

ΑΙ ΔΥΟ ΕΞΑΔΕΛΦΑΙ

(Συνέχεια)

Ἀπὸ τινων ἡμερῶν οἱ ὑπηρεταὶ τῆς

1. ἀλλήλους. — 2. φρ. = ἐνίοτε. — 3. λ. τ. = στρώματα. — 4. πτίλα, πούπουλα.

1. λ. τ. = ἐντελῶς. — 2. σωρός. — 3. συμβουλεύει.

Εὐδοξίας κατεγίνοντο προετοιμάζοντες τὴν ἄμαξαν τῆς κυρίας των, φροντίσαντες προσέτι νὰ ὑπάρχωσιν ἔτοιμοι ἵπποι εἰς διαφόρους σταθμούς. Ἐκ ταύτης μόνης τῆς προετοιμασίας ἐσυμπεραίνεται ὅτι ἐσκόπει νὰ ἀναχωρήσῃ, διότι εἰς οὐδένα εἶχε φανερώσει τὸ σχέδιόν της. Ἐσπέραν δέ τινα πλησιάζασα μετὰ συστολῆς τὴν Ἄνναν, ἡ Ἀγαπητὴ μου ἐξαδέλφη, εἶπεν ἔνδοκρος, ἀναγκάζομαι νὰ σὲ ἀφήσω αὐριον· ἐλπίζω ὁμως ὅτι δὲν θὰ ἀργοπορήσω νὰ ἐπιστρέψω, ἂν καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀδυνατῶ νὰ προσδιορίσω τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιστροφῆς μου. Ἡ κόμησσα Σοφία Δολγούρσκα, ἡ μόνη μετὰ σὲ συγγενὴς μου, εἶναι ἐπικινδύνως ἀσθενὴς καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μὲ ἰδῇ, ἴσως τὴν τελευταίαν φορὰν. Χρεωστῶ λοιπὸν νὰ ἐκπληρώσω τὸ ἱερὸν τοῦτο καθήκον, καὶ θ' ἀναχωρήσω αὐριον πολλὰ πρωτῆ. Θὰ παραλάβω μαζί μου μίαν μόνην ὑπηρέτιδα· ὁ δὲ Ἰβάν θὰ ἐπιτηρῇ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου τοὺς λοιποὺς ὑπηρέτας, τοὺς ὁποίους ἀφίνω ἐδῶ. Ὑγίαινε, ἐξαδέλφη μου, μὴ λησμονήσῃς τὴν Εὐδοξίαν, ἡ ὁποία, ἔσο βεβαία, θὰ σὲ ἀγαπᾷ περιπαθέστατα μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. »

Καὶ ταῦτα εἰπουσα ἐνηγκαλίσθη τὴν Ἄνναν καὶ τὴν κατεφίλει. Ἀλλὰ τοιαύτη συγκίνησις ψυχῆς, προκειμένης τόσῃ βραχείας ἀπουσίας, δὲν ἐφάνη πολλὰ φυσικὴ πρὸς τὴν Ἄνναν, καὶ διὰ τοῦτο συνέλαβε μεγάλας ὑποψίας. Ἐφαντάσθη ὅτι ἡ ἐξαδέλφη της καὶ ὁ Ἰβάν ἐσυμφώνησαν νὰ δραπετεύσωσι, καὶ ὅτι ἡ ἀπουσία τῆς Εὐδοξίας ἦτο ἀπλῶς πρόφασις ὅπως ἐκτελέσωσιν εὐκολώτερον τὰ σχέδιά των· ἡ Εὐδοξία ὁμως εἰς ἄκρον τεταραγμένη δὲν παρετήρησε τὴν ψυχρότη-

τα μὲ τὴν ὁποίαν ἡ ἐξαδέλφη της ἤκουσε τὴν ἀναχώρησίν της. Μετ' ὀλίγον ἡ Ἄννα εἰσελθοῦσα εἰς τὸν θάλαμόν της, εἶπε πρὸς τὴν πιστὴν ὑπηρέτιδά της. « Βεβαίως, οἱ ἀχάριστοι ἐτοιμάζονται νὰ φύγωσι, καὶ νὰ πληρώσωσι τὰς εὐεργεσίας τοῦ πατρὸς μου καὶ τὰς ἰδικὰς μου σπαράττοντες τὴν καρδίαν μου, τῆς ὁποίας τὸ μόνον σφάλμα εἶνε ὅτι ἠπατήθη πιστεύσασα εἰς τὴν τιμὴν των... Τρέξε, μὴ χάνῃς μήτε στιγμὴν... ἀκολούθησέ τους παντοῦ... παρατήρησε τί θὰ κάμωσι καὶ ἐπίστρεψε νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς. »

Καὶ ἡ μὲν ὑπηρέτις ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, ἡ δὲ κυρία, κατασπαρτασμένη ὑπὸ ζηλοτυπίας, κατεκλίθη περίλυπος. Ἀναπολοῦσα τὰς ἀποδείξεις τῆς ἀγάπης, ὅσας ποτὲ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Ἰβάν, καὶ τὴν περιπαθῇ καὶ ἀρχαίαν φιλίαν τῆς ἐξαδέλφης της, ἡγωνίζετο ν' ἀποβάλῃ τὴν σκληρὰν ιδέαν ὅτι ἠπατᾶτο ἀπὸ τοὺς φιλτάτους τῆς καρδίας της. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἐπανελθοῦσα ἡ ὑπηρέτις ἀνέφλεξε τὰς ὑποψίας της.

— Τοὺς εἶδες μαζῇ; ἠρώτησεν ἡ Ἄννα.

— Ὅ,τι τοὺς ᾤφισα.

— Καὶ ποῦ ἦσαν;

— Ὅπου καὶ τὴν ἄλλην φορὰν, εἰς τὸν κῆπον.

— Καὶ τί ἤκουσες;

— Ὅτιαν ἐπλησίασα, ἐκεῖ τοὺς ἦν καὶ τοὺς δύο. Ὁ Ἰβάν ἦτο ἀκρόμῃ γονατισμένος πρὸ τῆς κ. Εὐδοξίας, καὶ ἐκράτει ἑγγραφον, τὸ ὁποῖον ὑποθέτω ὅτι θὰ ἔδωκεν ἐκεῖνη, ἐπειδὴ τὴν ἐβίαζε νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω. Ἡ ἀπόφασίς μου εἶνε ἀμετάβλητος, εἶπεν ἡ ἐξαδέλφη σας. Ἐσο φρόνιμος, ὥς μοι τὸ ὑπεσχέθῃς. Ἐντὸς τρι-

ἡμερῶν πρέπει νὰ γίνωσι γνωστά·

— Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν! ἀνέκραξε στενάξασα ἡ Ἄννα.

— Εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐξηκολούθησεν ἡ Εὐδοξία, θὰ σὲ ἀπολύσω ἀπὸ τὸν ὄρκον σου· ἀλλ' ἕως τότε ἅς μὴ μάθῃ τίποτε ἡ ἐξαδέλφη μου διὰ τὰ σχέδιά μας. Ἄλλ' ὁ Ἰβάν, γονατιστὸς πάντοτε, τὴν παρεκάλεσε νὰ ἀναβάλῃ, ἔστω καὶ διὰ μίαν ἡμέραν, τὴν ἀναχώρησίν της.

— Ἀγαπητέ μου Ἰβάν, ἀπεκρίθη ἡ ἐξαδέλφη σας, αὐριον περὶ τὰ ἐξημερῶματα θὰ ἔχωμεν καὶ οἱ δύο ἐκπληρωμένον τὸ χρέος μας.

— Καὶ ἐκλαύσε πικρῶς. Ἐπειτα ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν κήπον, ὁ δὲ Ἰβάν βαλὼν τὸ ἔγγραφον εἰς τὴν καρδίαν του, Φιλτάτῃ μου Εὐδοξία, εἶπεν, ἐδῶ θὰ μείνῃ καὶ τὸ μυστικόν σου καὶ ἡ πρὸς σέ μου ἀγάπη, καὶ θὰ μείνωσιν μέχρι θανάτου.

— Ὑγίαινε, Ἰβάν, ἀπεκρίθη ἡ Εὐδοξία, φρόντισε νὰ μὴν ἐξυπνήσῃ ἡ Ἄννα αὐριον τὸ πρωτὶ· δὲν αἰσθάνομαι ἀρκετὴν δύναμιν νὰ κρύψω περισσότερον ἀπὸ αὐτὴν τὸ μυστικόν μου· ἅς ἀποφύγωμεν συνομιλίαν, ἡ ὁποία θὰ καταθλίψῃ τὴν καρδίαν μου. Καὶ ἐχωρίσθησαν· ἐγὼ δὲ ἔτρεξα νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἀργοπορήτῃ νὰ ἐξημερώσῃ.

Δὲν ἔμενεν ἄρα πλέον ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, ὅτι ὁ ἔρως τῆς Ἄννης εἶχεν ἀντίπαλον· ὅθεν ἡ ἀγανάκτησίς της μετεβλήθη τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς καταφρόνησιν. Ἀποφασίσασα ὅμως νὰ διαταράξῃ τὰ σχέδια τῶν δύο ἐπιβούλων, ἐξηπλώθη φέρουσα τῆς ἡμέρας τὸ ἔνδυμα διὰ νὰ σηκωθῇ μετ' ὀλίγον. Ἀλλὰ, κατακονηθεῖσα ἀπὸ τὴν μεγίστην λύπην της, ἀπεκοιμήθη καὶ μόλις διεσκέδασαν τὰ ἀπαίσια ὀ-

νειρά της αἱ τελευταῖαι προετοιμασίαι τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Εὐδοξίας.

Ἐγερθεῖσα ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὸ παράθυρον καὶ εἶδε τὴν ἐξαδέλφην της ἀποσπωμένην ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἰβάν, καὶ εἰδούσαν αὐτῷ μικρὰν θήκην, τὴν ὁποίαν ἡσπάσθη περιπαθῶς, ἐν ᾧ ἐκείνη ἀνέβη μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ἄμαξαν. Ἐκμανεῖσα ἡ Ἄννα, ἔδραμεν εἰς τὴν αὐλὴν διὰ νὰ τοὺς συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ· ἀλλ' ὅταν κατέβη, ἡ ἄμαξα εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει μετὰ μεγίστης ταχύτητος. Ὁ δὲ Ἰβάν ἔνδακρυς ἔτι, παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος τὸ ὄχημα. Παρατηρήσας δὲ μετ' ὀλίγον τὴν Ἄνναν,

— Φιλτάτῃ μου, εἶπεν, Ἄννα, οὔτε σ' ἐπερίμενα, οὔτε ἐπεθύμουν νὰ ἔλθῃς ἐδῶ· ἡ Εὐδοξία καὶ ἐγὼ εἴχομεν ἀποφασίσει νὰ μὴ σὲ λυπήσωμεν μὲ νέους ἀπαχαιρετισμούς.

— Τὸ σχέδιόν σας, ἀνέκραξεν ἐκείνη μειδιῶσα εἰρωνικῶς, ἦτο καλὰ ὀργανισμένον· ἀλλὰ μένει ἀκόμῃ καιρὸς διὰ νὰ ματαιώσω τὸν ἐπίβουλον σκοπὸν σας, ὁ ὁποῖος μοι ἐμπνέει καὶ καταφρόνησιν καὶ ἀποστοφὴν· ἰδοὺ τὰ μόνα αἰσθήματα τὰ ὁποῖα αἰσθάνομαι ἀπὸ σήμερον διὰ σᾶς.

— Ἄννα, εἶπεν ἐκστατικὸς ὁ Ἰβάν, συνάμα δὲ καὶ μετὰ λύπης καὶ ὑπερηφάνιας, εἰς ἐμὲ λέγεις αὐτά;

— Ναί, εἰς σέ, Ἰβάν Ἰβάνοβιτς, εἰς σέ· καὶ σὲ προστάζω νὰ μοι δώσῃς τὴν θήκην καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἔλαβες ἀπὸ τὴν ἐξαδέλφην μου.

— Ἄννα, φιλτάτῃ μου Ἄννα, ἔχασες τὸ λογικόν σου; δὲν βλέπεις πόσοι ὑπηρέται εἶνε παρόντες; οὔτε ὦρα, οὔτε τόπος κατάλληλος· εἶνε ἐδῶ διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν.

— 'Εάν ἔχασα τὸ λογικόν μου, τὸ ἔχασα ὅταν ἐπίστευσα τὰ ψεῦδη σου, ἀλλὰ σήμερον τὰ ἐννόησα, καὶ σὲ προστάζω ἐκ δευτέρου νὰ μοὶ δώσης τὰ ἔγγραφα ἐκίνα. Θὰ τολμήσης καὶ πάλιν νὰ ἐναντιωθῇ;

— Ὁ τρόπος σου, "Αννα, θὰ μ' ἐδίδῃ τὸ δικαίωμα νὰ μὴ σοὶ ὑπακούσω, καὶ ἂν ἐν εἴχα ὀρκισθῇ.

— Δός μοι τα ἀμέσως, σοὶ λέγω.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ὤρμησε πρὸς τὸν Ἰβάν διὰ ν' ἀρπάσῃ τὰ ἔγγραφα ἀπὸ τὸν κόλπον του, ἀλλ' ἔπεσε καὶ ἐπληγώθη. Καὶ τὴν ἐσήκωσαν μὲν ἀμέσως, ἡ πτωσίς της ὁμῶς τὴν ἐξηγρίωσεν.

— Ἰβάν Ἰβάνοβιτς, ἀνέκραξε, μ' ἐπρόδωκες· εἶσαι ἐλεεινός. Ἡ διαγωγή σου εἶνε ἀξία τιμωρίας δούλου, διότι δὲν εἶσαι παρὰ δούλος.

— Δούλος! ἀνέκραξεν ὁ Ἰβάν, δούλος, Ἀννα! Ἡ ἀγαθότης ὁμῶς τοῦ πατρός σου μὲ ἀνέδειξεν ἴσον σου.

— Αὐθάδῃ! ποία ἡ ἀπόδειξις; Δεῖξαί μοι τὴν πρᾶξιν τῆς ἀπελευθερώσεώς σου! εἶσαι δούλος, σοὶ λέγω, δούλος ἀποστάτης μὴ ὑπακούων εἰς τὰς προσταγὰς τῆς κυρίας σου, καὶ διὰ τοῦτο θὰ λάβῃς τὴν τιμωρίαν τῶν δούλων... Πιάσατέ τον ἀμέσως, εἶπε στραφεῖσα πρὸς τοὺς περὶ αὐτὴν χωρικοὺς, καὶ πάρτε τὰ ἔγγραφα, τὰ ὅποια παρακούων τὴν προσταγὴν μου δὲν μοὶ δίδει· καὶ ἀμέσως μασιγώσατε αὐτόν· ἑκατὸν φλωρία θὰ δώσω εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὅστις θὰ ἐκπληρώσῃ πρῶτος τὴν προσταγὴν μου καὶ θὰ μοὶ φέρῃ τὰ ἔγγραφα.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν κατωτέρων τάξεων ἀγαπῶσι πάντοτε νὰ ταπεινώσωσι τοὺς ἀνωτέρους των· ἀλλὰ πλὴν τούτου, τοιοῦτος εἶναι ὁ βαθμὸς τῆς ὑποταγῆς τῶν

χωρικῶν τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Ῥωσίας εἰς τοὺς κυρίους των, ὥστε οἱ περὶ τὴν κόμησσαν Ζαμοϊσκαν ἐξετέλεσαν ἀμέσως τὰς προσταγὰς τῆς, καὶ ὁ ταλαίπωρος Ἰβάν ὑπέστη τὴν αἰσχροτέραν τῶν τιμωριῶν.

Καὶ δούλος ὢν ὁ Ἰβάν ἤθελεν αἰσθανθῇ τὸ αἶσχος τῆς τιμωρίας ταύτης· τοιοῦτον ἦτο τὸ φυσικὸν ὕψος τοῦ νοός του. Ἐννοεῖται ἄρα ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀγωγὴ, ἣν ἐπεδαφίλευσεν αὐτῷ ὁ εὐεργέτης του, ἐδείκνυσε πολὺ πλέον σήμερον τὴν συναίσθησιν τῆς ταπεινώσεώς του.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἀσμένως πληροφορούμεθα, ὅτι ἡ ἐνταῦθα Φιλόπτωχος Ἀδελφότης κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀπηλλάγη ὀλοτελῶς ἐκ τοῦ χρέους, ὅπερ ὤφειλεν εἰς τὴν Συνερανιστικὴν Ἀδελφότητα, πληρώσασα εἰς ταύτην πρὸς ἐξόφλησιν λίρας 158 καὶ ἀναλαβοῦσα ἐπομένως εἰς ὀριστικὴν κατοχὴν ἑαυτῆς τὸ ὑπὸ ὑποθήκην μέχρι τοῦδε εὐρισκόμενον κτίριον αὐτῆς, τὴν Λέσχην. Ἐν τούτοις ἡ Ἀδελφότης, φροντίζουσα ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ εἰρημένου χρέους, δὲν ἡμέλησεν ἐντελῶς καὶ τὸ νῦν προσέρχεται ἐκάστοτε συνφδὰ τῶν κανονισμῶν αὐτῆς βοηθὸς τοῖς ἐνδεέσι καὶ ἀξίοις ἐλέους συμπολίταις ἡμῶν· καθότι καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐδαπάνησε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος περὶ τὰς 50 λίρας. Εὐννόητον ἤδη

καθίσταται, ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἡ Φιλόπτω-
χος Ἀδελφότης ἔχουσα τακτικὸν εἰ-
σόδημα τὸ ἐνοίκιον τῆς Λέσχης, τὰς
συνδρομὰς τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ τὰ
διὰ τῶν δίσκων καὶ τῶν κιβωτίων ἐν-
ταῖς ἐκκλησίαις συλλεγόμενα ὑπὲρ
τῶν πτωχῶν χρήματα, θὰ δύναται
τελεσφορώτερον καὶ πληρέστερον νὰ
συντελῇ εἰς τὴν ἀνακούφισιν καὶ ἀρω-
γὴν τῶν ἐκ τῆς ἐνδείας κατατρυχο-
μένων καὶ πασχόντων συμπολιτῶν ἡ-
μῶν καὶ μάλιστα τῶν ὅλως ἀπρο-
στατεῦτων χηρῶν καὶ ὀρφανῶν.

— Εὐχαρίστως μανθάνομεν, ὅτι
καὶ ἐν Ἀργυρουπόλει συνέστη Φιλό-
πτωχος Ἀδελφότης σκοπὸν προτιθεμέ-
νη τὴν ἀνακούφισιν καὶ ἀρωγὴν τῶν
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐνδεῶν. Εὐχόμε-
θα ἐκ καρδίας στερέωσιν καὶ πρόοδον
τῇ Ἀδελφότητι ταύτῃ.

— Τῇ 8 ῃ τοῦ παρόντος μηνὸς ἀ-
πεβίωσεν ἐν Οἰνόῃ εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν
ἡ Δέσποινα Κοντοπούλου, μήτηρ τῶν
Ἀδελφῶν Νικολάου καὶ Κωνσταντί-
νου Κοντοπούλων. Ἡ τῶν Οἰνοέων
πόλις εὐγνωμονοῦσα τοῖς υἱοῖς τῆς
μακαρίτιδος διὰ τὰ φιλοπάτριδα αὐ-
τῶν αἰσθήματα, ἀπένειμεν αὐτῇ τὰς
προσηκούσας τιμὰς· διότι ἅπαντες μὲν
οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων, οἱ διδάσκα-
λοι, οἱ Ἔρροροι, οἱ Δημογέροντες καὶ
πλῆθος πολιτῶν συνώδευσαν τὴν κη-
δεῖαν αὐτῆς, λόγον δὲ ἐπικήδειον ἐξ-
εφώνησεν ὁ ἐλλόγιμος κ. Χαράλαμ-
πος Λαμπρίδης.

ΠΑΡΕΡΓΑ

1. Αἶνιγμα.

Τὸ μὲν πρῶτον νὰ δώσῃτε δῶρα
ἐμποδίζει, τὸ δὲ τελευταῖον
τοῦναντίον νὰ δώσῃς προτρέπει·
τὸ δὲ ὅλον ὡς ἄνδρα ἐν χώρᾳ
τῆς Ἀσίας οἰκοῦντα ἀρχαῖον
νὰ ζητήσῃς, ὦ φίλε μου, πρέπει.

2. Αἶνιγμα.

Εἶμαι ὄρος· ὁ ἄνθρωπος ἅπαξ
μ' ἐπεσκέφθη ποτὲ ἐν χαρᾷ,
εἶτα δὲ ἀπὸ τῆς ὑπωρείας
μ' εἶδε νὰ τραγουδῶ ταραρά.

3. Ἑρώτησις.

Πότε ἡ φωνὴ τοῦ ὄνου ἠκούσθη ὑπὸ
πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων;

4. Ἑρώτησις.

Ποῖον Ἑβραϊκὸν ὄνομα ἀπαγγέλλουσιν
οἱ Ἀρμένιοι ἀντιστρόφως;

5. Γρίφος.

M N του K κ οὔ.
κω

I. Π.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ 16 ῳ τεύχει.

1. Φωνή. — 2. Μύξα. — 3. Ἄρχ, ἀρί.
— 4. Ὁ Ἄρης (ἄ ρίς). — 5. Διόνυσος.